

Comisia juridică, numiri și imunități

R A P O R T

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(nr.8 din 19.01.2022)

(lectura II)

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Ana RACU deputat în Parlament și comunică următoarele.

Proiectul de lege propune expunerea art.75 alin.5 din Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar în redacție nouă prin care să fie reglementat expres faptul că în cauzele civile, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare sau extrajudiciare în scopul instituirii măsurii de ocrotire să fie finanțate din bugetul de stat.

La prezentul proiect a parvenit avizul pozitiv al Guvernului cu propuneri de îmbunătățire a proiectului întru respectarea tehnicii legislative, fapt ce nu va crea un vid legislativ în ceea ce privește plata pentru efectuarea expertizei judiciare în cauzele civile. La fel a parvenit expertiza anticorupție și alte avize a comisiilor parlamentare.

Totodată, au fost înregistrate și prezentate amendamente de la deputații în Parlament: Ana RACU, Efimia BANDALAC și Grigore NOVAC. Menționăm, că amendamentul formulat de deputatul în Parlament Grigore NOVAC va atrage cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat, fapt pentru care sa cerut Guvernului.

Guvernul prin Avizul său a acceptat amendamentul deputatei în Parlament Efimia BANDALAC, inclusiv a susținut și propunerea de modificare a art.307 alin.(2) din Codul de procedură civilă expusă în argumentarea amendamentului nr.06/03-54 din 14.04.2022.

Totodată Guvernul nu a susținut Amendamentul deputatului în Parlament Grigore NOVAC. Astfel, potrivit art.131 alin. (6) din Constituție orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare poate fi adoptată numai după ce este acceptată de Guvern.

Urmare a dezbaterilor în Comisie, autorul proiectului de lege, deputatul în Parlament Ana RACU, a propus redenumirea proiectului de lege în „**Proiect de lege nr.8 din 19.01.2022 pentru modificarea unor acte normative.**” – ca rezultat a acceptării de către Guvern a amendamentul deputatei în Parlament Efimia BANDALAC de modificare a art.307 alin.(2) din Codul de procedură civilă.

Totodată autorul a propus ca **Articol I** din proiectul de lege de bază să devină **Articol II** – întru respectarea tehnicii redacționale.

La proiectul de lege a fost întocmită sinteza amendamentelor care a fost anexată la dosar.

Comisia juridică, numiri și imunități cu votul majorității membrilor aleși propune plenului Parlamentului spre examinare și aprobare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr.8 din 19.01.2022, **în lectura II.**

Președintele comisiei

Olesea STAMATE

L E G E

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 307 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art. 436), cu modificările ulterioare, alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „Lipsa raportului de expertiză extrajudiciară psihiatrică nu este temei pentru a nu da curs sau a restitui cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară.”

Art. II. – Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157–162, art. 316), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 25, alineatul (5) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) la efectuarea expertizei judiciare sau extrajudiciare asupra persoanelor cu boli psihice severe asociate cu imobilitate totală sau parțială, desfășurată în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare.”

2. Articolul 75 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare sunt suportate din bugetul de stat.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

о внесении изменений в некоторые нормативные акты

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – Часть (2) статьи 307 Гражданского процессуального кодекса Республики Молдова № 225/2003 (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2018 г., № 285–294, ст. 436), с последующими изменениями, дополнить предложением: «Отсутствие заключения внесудебной психиатрической экспертизы не является основанием для оставления без движения заявления об установлении меры судебной охраны или для его отклонения.».

Ст. II. – В Закон о судебной экспертизе и статусе судебного эксперта № 68/2016 (Официальный монитор Республики Молдова, 2016 г., № 157–162, ст. 316), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. Часть (5) статьи 25 дополнить пунктом d) следующего содержания:

«d) при осуществлении производимой в целях установления мер охраны судебной или внесудебной экспертизы лиц с тяжелыми психическими заболеваниями, связанными с полной или частичной обездвиженностью.».

2. Статью 75 дополнить частью (5¹) следующего содержания:

«(5¹) Расходы на судебные экспертизы, произведенные в целях установления меры охраны, покрываются из государственного бюджета.».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Sinteza amendamentelor
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(lectura a doua)

Nr. ordine	Conținutul actului normativ	Autorul și conținutul proiectului nr.8	Autorul și conținutul amendamentelor	Rezultatul examinării în Comisia juridică, numiri și imunități
1.			<p>Amendament Deputat în Parlament Ana RACU</p> <p>Proiectului de lege nr.8 din 19.01.2022 pentru modificarea art.75 din Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar se va denumi după cum urmează: Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative.</p>	Se acceptă
2.	<p>Articolul 307. Cuprinsul cererii de instituire a măsurii de ocrotire judiciare (1) Cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare trebuie să cuprindă: a) date cu privire la identitatea</p>		<p>Amendament Deputat în Parlament Efimia BANDALAC</p> <p>Articolul I. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (Publicat în Monitorul Oficial al R.Moldova</p>	Se acceptă

persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire;

b) expunerea circumstanțelor, în sensul art.48²⁸ din Codul civil, care impun instituirea măsurii de ocrotire judiciare și argumentarea solicitării măsurii de ocrotire respective;

c) date cu privire la persoanele propuse a fi însărcinate cu ocrotirea;

d) date cu privire la persoanele care fac parte din anturajul persoanei fizice, enumerate la art.48³⁰ alin.(1) din Codul civil;

e) date cu privire la medicul care tratează persoana în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire și datele de contact ale acestuia, dacă îi sînt cunoscute solicitantului;

f) situația familială, financiară și patrimonială a persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire judiciare, în măsura care îi este cunoscută.

(2) La cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cererii.

(3) Solicitantul poate lăsa la discreția instanței de judecată alegerea măsurii de ocrotire

nr.111-115/451 din 12.06.2003; Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.130-134/415 din 21.06.2013; Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.285-294 din 03.08.2018) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:
Articolul 307 alin.(2) se completează cu următorul text:
„Lipsa raportului de expertiză extrajudiciară psihiatrică nu este temei pentru a nu da curs sau a restitui cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară.”

	<p>judiciare, indicînd acest lucru în cerere.</p> <p>(4) Dacă persoana fizică a întocmit un mandat de ocrotire în viitor sau în privința acesteia este instituită o măsură de ocrotire judiciară, petiționarul se va expune asupra informațiilor respective și, după caz, despre instanța de judecată care a dispus instituirea măsurii de ocrotire.</p>			
3.			<p>Amendament Deputat în Parlament Ana RACU</p> <p>Articolul I din proiectul de lege devine Articolul II.</p>	Se acceptă
4.	<p>Articolul 25. Prezența altor participanți la procesul judiciar la examinarea persoanei supuse expertizei</p> <p>(1) La examinarea persoanei supuse expertizei pot fi prezente persoanele care au acest drept conform legislației de procedură. Prezența altor persoane la efectuarea expertizei este permisă doar cu consimțămîntul persoanei examinate și cu acordul scris al ordonatorului expertizei.</p> <p>(2) La examinarea minorului asistă reprezentantul său legal și/sau apărătorul său.</p> <p>(2¹) La examinarea persoanei în privința căreia s-a instituit o măsură de ocrotire poate asista mandatarul, ocrotitorul</p>		<p>Amendament Deputat în Parlament Ana RACU</p> <p>Articolul II. Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (publicată în Monitorul oficial al Republicii Moldova, nr.157-162/316 din 10.06.2016), se modifică după cum urmează:</p> <p>Articolul 25 alin.(5) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr.68/2016 se completează cu lit. d) cu următorul cuprins: „d) la efectuarea expertizei</p>	Se acceptă

provizoriu, curatorul sau, după caz, tutorele și/sau apărătorul său. Dispozițiile art.20 alin.(2⁴) se aplică în mod corespunzător pentru determinarea persoanelor care pot asista la examinare.

(3) Dacă apărătorul sau reprezentantul legal al persoanei supuse expertizei împiedică prin acțiunile sale efectuarea expertizei judiciare, printr-un demers motivat al expertului judiciar, ordonatorul expertizei poate interzice motivat prezența acestuia în continuare.

(4) Dacă examinarea persoanelor implică dezbrăcarea lor, la efectuarea expertizei pot asista doar persoane de același sex. Această restricție nu se referă la medici sau la alți lucrători medicali care participă la efectuarea expertizei.

(5) Nu este permisă prezența persoanei supuse expertizei, a reprezentantului său legal ori a apărătorului său:

a) la întocmirea raportului de expertiză;

b) în timpul consultării expertilor, la efectuarea expertizei în comisie sau a expertizei complexe;

c) la efectuarea cercetărilor, dacă prezența sa nu este necesară în virtutea naturii cercetărilor sau dacă aceasta poate împiedica efectuarea lor.

judiciare sau extrajudiciare a persoanelor cu boli psihice severe asociate cu imobilitate totală sau parțială, desfășurată în scopul instituirii măsurilor de ocrotire.”

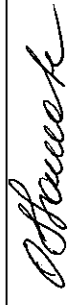
<p>[Art.25 modificat prin <u>Legea nr.238 din 08.11.2018</u>, în vigoare 30.12.2018]</p>	<p>Ana RACU deputat în Parlament</p> <p>LEGE</p> <p>cu privire la modificarea art.75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar</p> <p>Parlamentul adoptă prezenta lege organică.</p> <p>Articolul I. Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (publicată în Monitorul oficial al Republicii Moldova, nr.157-162/316 din 10.06.2016), se modifică după cum urmează:</p> <p>La articolul 75, alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>”(5) În cauzele civile, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare sau extrajudiciare în scopul instituirii măsurii de ocrotire sunt finanțate din contul bugetului de</p>	<p>Guvernul</p> <p>Art.1 din proiect textul „în cauzele civile” se exclude.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>5. Articolul 75. Plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare</p> <p>(1) Expertiza judiciară se efectuează cu condiția că solicitantul achită în prealabil costurile acesteia. În cazul în care solicitantul expertizei este o instituție publică, pentru efectuarea expertizei judiciare este suficientă prezentarea prealabilă a unei garanții privind plata ulterioară, acceptată de către instituția de expertiză judiciară sau de către expertul judiciar, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară.</p> <p>(2) Costurile expertizelor judiciare și extrajudiciare, efectuate de către instituțiile publice de expertiză judiciară, se stabilesc de Guvern.</p> <p>(3) În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sînt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) din <u>Codul de procedură penală al Republicii Moldova</u>.</p> <p>(4) Plata pentru expertiza judiciară dispusă în cauzele</p>	<p>Guvernul</p> <p>„Articol unic. – Art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, se completează cu alin. (5¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) Cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare sau extrajudiciare, în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire, sunt finanțate din contul bugetului de stat.”</p>	<p>Se acceptă în varianta propusă prin amendamentul deputatei în Parlament Efimia BANDALAC (EB nr.06/03-54 din 14.04.2022).</p>	

<p>contravenționale se achită din mijloacele bugetare ale ordonatorului expertizei.</p> <p>(5) Plata pentru expertizele judiciare în cauzele civile se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare.</p> <p>(6) Costurile expertizelor judiciare efectuate la solicitarea Agentului Guvernamental sau a Avocatului Poporului sînt suportate din bugetul de stat.</p> <p>(7) Plata cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat se face conform procedurii prevăzute de legislația de procedură.</p> <p>(8) Ca excepție, în cazul în care solicitantul are o situație materială precară, este o persoană cu dizabilități sau este beneficiar de pensie pentru limită de vîrstă, prin decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, taxele pentru expertiza judiciară pot fi reduse cu pînă la 50%.</p>	<p>bugetului de stat”.</p> <p>Articolul II – Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>	<p>Amendament Deputat în Parlament Grigore NOVAC</p> <p>Art.75 alin. (8) se completează la final cu următoarea propoziție: „Expertiza judiciară pentru stabilirea paternității, necesară pentru revendicarea dreptului la pensie de întreținere a copiilor cu dizabilități, se efectuaiază gratuit pentru persoanele al căror buget familial nu depășește suma de 3000 lei.”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La prezentul amendament a parvenit Avizul Guvernului asupra amendamentelor la proiectul de lege pentru modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar aprobat prin Hotărârea nr.421 din 22.06.2022. Guvernul prin avizul său nu a susținut prezentul amendament.</p> <p>În opinia Guvernului autorul amendamentului nu a efectuat o analiză în privința impactului bugetar generat de implementarea normelor propuse, precum și nu a estimat costul acestora. În acest sens, nu au fost respectate prevederile art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative în partea ce ține de fundamentarea economico-financiară a propunerii, care să conțină impactul pe termen mediu asupra bugetului de stat, argumentat prin calculele corespunzătoare. Totodată, conform art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. În</p>
--	--	---	--

aceeași ordine de idei, acest amendament poate avea drept consecință cheltuieli nevalorificabile ale statului și ale instituțiilor de expertiză, presupunând un supravolum de expertize cu titlu gratuit care trebuie efectuate cu consumabile costisitoare (kit-uri ADN). În altă ordine de idei, la elaborarea enunțului propus nu s-a ținut cont de principiile activității de legiferare, statuate la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, referitoare la oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. Astfel, amendamentul nu se integrează armonios în dispoziția alin. (8) al art. 75 din Legea nr. 68/2016, care este aplicabilă doar prin decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare, iar completarea propusă de către autorul amendamentului se deduce a fi aplicabilă în toate cazurile în care bugetul familial nu depășește suma de 3 000 lei, fără a fi necesară decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei.

Astfel, potrivit art.131 alin.

<p>(6) din Constituție orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare poate fi adoptată numai după ce este acceptată de Guvern.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Amendament Deputat în Parlament Efimia BANDALAC</p> <p>Art. 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, se completează cu alin. (5¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(5¹) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsurii de ocrotire, sunt suportate din bugetul de stat.”</p>	

Olesia STAMATE,

Președintele Comisiei